

RAPORT DE EXPERTIZĂ

la proiectului Legii privind modificarea și completarea unor acte legislative (Legea cu privire la publicitate – art.19, 22, 28; Legea cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală – art.12, Legea cu privire la tutun și articolele din tutun)

(înregistrat în Parlament cu numărul 35 din 04 Februarie 2014)

În temeiul Concepției de cooperare dintre Parlament și societatea civilă, aprobată prin Hotărîrea Parlamentului nr.373-XVI din 29 decembrie 2005, Centrul de Analiză și Prevenire a Corupției prezintă raportul de expertiză a vulnerabilității proiectului Legii privind modificarea și completarea unor acte legislative (Legea cu privire la publicitate – art.19, 22, 28; Legea cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală – art.12, Legea cu privire la tutun și articolele din tutun) prin prisma drepturilor omului.

Evaluarea generală

1. Autorul proiectului este Guvernul RM, autor nemijlocit - Ministerul Sănătății, ceea ce corespunde art. 73 din Constituție și art. 44 din Regulamentul Parlamentului.

2. Categoria actului legislativ propus este lege organică, ceea ce corespunde art.72 din Constituție și art. 6-11, 27, 35 și 39 din Legea privind actele legislative, nr.780-XV din 27.12.2001.

3. Scopul actului (potrivit proiectului și/sau notei informative). Potrivit notei de fundamentare, intervenția cu reglementări noi în zona tutunului este o stringență socială acută, determinată de faptul că efectele nocive ale consumului de tutun nu doar conduc la surparea sănătății populației, dar corup generațiile tinere, menținând mitul că fumatul face parte din formula de etalare a unui statut social ridicat.

Proiectul de lege intervine cu o nouă paradigmă regulatorie, esențialmente diferită de cea actuală, care enunță clar că scopul este de a proteja sănătatea populației de efectul fumatului și expunerea la fum. În acest sens, proiectul intervine cu o nouă concepție realmente inedită și în corespundere cu practica UE și cea internațională, un nou instrument juridic ce exprimă controlul tutunului. Prin acest mecanism se intenționează punerea într-o schemă încheagată a corelațiilor dintre limitări, regularizări precise și sancțiuni, care împreună să facă front comun fumatului și intereselor mercantile (finalmente antisociale) ale industriei tutunului.

Proiectul de act legislativ țintește câteva dimensiuni cruciale pentru succesul politicii îndreptate spre reducerea fumatului, respectiv micșorarea efectelor nocive ale acestei dependențe, dimensiuni care, la moment, fie sunt în afara reglementării, fie sunt reglementate atât de sumar încît, în practică, să nu genereze nici un efect palpabil la capitolul reducerea fumatului.

Adoptarea și implementarea proiectului de lege va contribui la creșterea nivelului de protecție a sănătății populației de dauna cauzată de consumul produselor din tutun și expunerea la fumul de tutun, consolidarea capacităților naționale de control în domeniul tutunului. Acesta va contribui, de asemenea, la reducerea costurilor pentru tratamentul bolilor legate de consumul de tutun și expunerea la fumul de tutun, precum și la creșterea productivității muncii.

4. Nota informativă a proiectului de act legislativ supus expertizei conține o argumentare suficientă a promovării proiectului. În conformitate cu art. 20 din Legea privind actele legislative nr. 780-XV din 27 decembrie 2001, nota informativă trebuie să includă:

- a) condițiile ce au impus elaborarea proiectului, inclusiv necesitatea armonizării actului legislativ cu reglementările legislației comunitare, finalitățile urmărite prin implementarea noilor reglementări;
- b) principalele prevederi, locul actului în sistemul legislației, evidențierea elementelor noi, efectul social, economic și de altă natură al realizării lui;
- c) referințele la reglementările corespondente ale legislației comunitare și nivelul compatibilității proiectului de act legislativ cu reglementările în cauză;
- d) fundamentarea economico-financiară în cazul în care realizarea noilor reglementări necesită cheltuieli financiare și de altă natură;
- e) actul de analiză a impactului de reglementare, în cazul în care actul legislativ reglementează activitatea de întreprinzător. Analiza impactului de reglementare reprezintă argumentarea, în baza evaluării costurilor și beneficiilor, a necesității adoptării actului normativ și analiza de impact al acestuia asupra activității de întreprinzător, inclusiv asigurarea respectării drepturilor și intereselor întreprinzătorilor și ale statului.

Intenția autorilor este expusă clar și argumentat în nota informativă ce însoțește proiectul de lege. În acest sens, autorul respectă prevederile art. 20 prenotat din Legea privind actele legislative.

În contextul lit. c) a art. 20 din legea nominalizată, informația privind compatibilitatea proiectului de lege cu cadrul legal comunitar urma a fi inserată în Tabelul de concordanță, după modelul stabilit în anexa la Regulamentul privind mecanismul de armonizare a legislației Republicii Moldova cu legislația comunitară, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.1345 din 24 noiembrie 2006 și utilizat pentru a demonstra compatibilitatea proiectului de lege național cu legislația comunitară, care însoțește în mod obligatoriu proiectul actului legislativ pe întreg parcursul circulației sale, pînă la adoptarea sa de către Parlament.

Informația de ordin general, prezentată în nota de fundamentare referitor la compatibilitatea proiectului de lege cu Directivele Uniunii Europene (Directiva 2001/37/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 5 iunie 2001 privind apropierea actelor cu putere de lege și a actelor administrative ale statelor membre în materie de fabricare, prezentare și vînzare a produselor din tutun, astfel cum a fost modificată prin Regulamentul (CE) nr. 596/2009 al Parlamentului European și al Consiliului din 18 iunie 2009; Directiva 2003/33/CE privind publicitatea în favoarea tutunului; Recomandarea Consiliului 2003/33/EC privind prevenirea fumatului și inițiativele de îmbunătățire a controlului tutunului; Recomandarea Consiliului 2009/C 296/02 privind mediul fără fumat), referințele la reglementările actelor internaționale relevante domeniului (Convenția-cadru a Organizației Mondiale a Sănătății privind controlul tutunului), precum și la experiența unor țări ca: Australia, Canada, Federația Rusă, România, Turcia, Ucraina nu absolvă autorul de obligația de a prezenta informația respectivă potrivit rigorilor Hotărîrii Guvernului nr.1345 din 24 noiembrie 2006.

De asemenea, sunt încălcate și prevederile lit. d) alin. (2) al art. 23 din Legea privind actele legislative nr. 780-XV din 27 decembrie 2001, care statuează că dosarul de însoțire a variantei finale a proiectului de act legislativ va cuprinde nota informativă care va conține și rezultatele expertizei compatibilității cu legislația comunitară, precum și lista reglementărilor de referință ale legislației comunitare, cele ale Regulamentului Parlamentului, aprobat prin Legea 797-XIII din 02.04.1996, precum și ale Hotărîrii Guvernului nr.190 din 21.02.2007. Astfel, dosarul de însoțire trebuia să conțină Tabelul de concordanță privind compatibilitatea proiectului de act legislativ cu legislația comunitară și Declarația de compatibilitate. Din lipsa informațiilor, nu cunoaștem dacă autorii au realizat sau nu aceste cerințele legale, informația în cauză lipsind cu desăvîrșire de pe pagina oficială a Parlamentului.

5. Sfera de reglementare a proiectului corespunde următoarelor domenii/drepturi:

Drepturi si libertăți social-economice:

Dreptul la ocrotirea sănătății (art.36 din Constituția RM)

Dreptul la mediu înconjurător sănătos (art. 37 din Constituția RM)

Evaluarea de fond a proiectului

6. Respectarea principiului transparenței este asigurată suficient. Transparența promovării proiectului, la etapa actuală a procesului de examinare a proiectului, este asigurată suficient. În scopul respectării prevederilor Legii privind transparența în procesul decizional nr. 239 din 13 noiembrie 2008, în perioada 20.04.2013 - 23.10.2013, proiectul de lege, însoțit de Analiza impactului de reglementare a fost plasat pe pagina web oficială a Ministerului Sănătății, www.ms.gov.md, directoriul "Legislație", secțiunea "Transparența decizională".

De asemenea, proiectul de act legislativ, însoțit de nota informativă, analiza impactului de reglementare, avizul Centrului Național Anticorupție și cel al Ministerului Justiției este plasat pe web site-ul oficial al Parlamentului, Parlamentul respectând, astfel, principiul transparenței procesului legislativ și principiile de cooperare cu societatea civilă, subiecții interesați având posibilitatea de a se informa despre noile propuneri legislative în acest domeniu și de a-și expune opinia vis-a-vis de prevederile acestuia.

Totodată, în opinia noastră, sunt ignorate unele prevederi ale Instrucțiunii privind circulația proiectelor de acte legislative în Parlament, aprobată prin Hotărârea Biroului permanent al Parlamentului nr. 30 din 07.11.2012, care prevăd că dosarul se completează cu originalele rapoartelor și ale sintezelor comisiei permanente sesizate în fond, co-rapoartele și avizele comisiilor permanente, avizul Direcției generale juridice, după caz, cu avizul Guvernului, avizele altor autorități, amendamentele deputaților și fracțiunilor, propunerile societății civile și cu alte documente pertinente. După includerea în procedură legislativă, proiectul de act legislativ și documentele conexe, în variantă electronică sau, după caz, pe suport de hârtie, se transmit Direcției generale informațional-analitice, care asigură scanarea și plasarea tuturor documentelor și informațiilor parvenite (avize, expertize, rapoarte, co-rapoarte, sinteze, alte informații ce țin de etapa procedurală) pe marginea proiectului respectiv pentru a fi scanate și plasate pe pagina web oficială a Parlamentului. Ținem să menționăm că, această condiție imperativă a procesului de legiferare este parțial ignorată.

7. Respectarea principiului participării este asigurată suficient. Potrivit art.7 din Legea privind transparența în procesul decizional nr.239 din 13.11.2008, autoritățile publice sunt obligate, după caz, să întreprindă măsurile necesare pentru asigurarea posibilităților de participare a cetățenilor, a asociațiilor constituite în corespundere cu legea, a altor părți interesate la procesul decizional.

Astfel, potrivit informațiilor expuse în nota informativă, Ministerul Sănătății a realizat acțiuni ample de consultări publice înainte de elaborarea proiectului de lege, pe parcursul elaborării, precum și în perioada/procesul avizării acestuia, la care au participat reprezentanți ai organizațiilor și instituțiilor publice, societății civile din țară și ai organizațiilor internaționale.

Inițierea elaborării proiectului de lege a fost precedată de studii și analize aprofundate a situației existente și a măsurilor de control al tutunului necesare a fi realizate și cost-eficienței intervențiilor de control al tutunului propuse în proiectul de lege. Pentru evaluarea situației și elaborarea proiectului de lege, Ministerul Sănătății, prin Ordinul nr. 64 di 25.06.2012, a instituit un grup intersectorial compus din reprezentanți ai ministerelor de resort, societății civile și mass-media.

La 19 august 2013, Ministerul Sănătății a organizat dezbateri publice cu participarea grupului de lucru interministerial pentru elaborarea proiectului de lege, fiind lansată invitația de a participa toți doritorii (<http://www.ms.gov.md/?q=evenimente/sedinta-grupului-interministerial-lucru-elaborarea-proiectului-lege-privind-controlul>). La ședință au participat reprezentanți ai sectorului guvernamental (MS, MF, MAIA, CNSP), ai celui non-guvernamental (Consiliul Național pentru Participare, Centrul PAS, Centrul de Investigații Jurnalistice, Centru Expert-Grup, CReDO, mass-media), precum și ai Companiei Naționale de Asigurări în Medicină.

La 9 octombrie 2013, proiectul de lege ajustat și completat a fost remis spre avizare Grupului de lucru al Comisiei de Stat pentru reglementarea activității de întreprinzător, autorităților publice centrale, autorităților administrative centrale și organizațiilor din sectorul asociativ.

Proiectul de lege a fost discutat public și la cea de-a doua ediție a Forumului Național de Sănătate (25-26 noiembrie 2013, Chișinău), factori de decizie din domeniul sănătății și alte sectoare ale economiei naționale, inclusiv reprezentanți ai societății civile de nivel național și local, prezenți la eveniment,

participând la dezbaterile proiectului de lege privind controlul tutunului.

De asemenea, Ministerul Sănătății a organizat dezbateri publice suplimentare la 12 noiembrie 2013, la care au fost invitați reprezentanți ai societății civile, autorităților publice centrale, Agenției pentru Protecția Concurenței, Confederației Naționale a Patronatelor din Moldova, Confederației Naționale a Sindicatelor din Moldova, Academiei de Științe a Moldovei, Consiliului Național pentru Participare, Grupului de lucru privind reglementarea activității de întreprinzător (membrii), precum și toate părțile interesate, inclusiv mass-media. Poziția majorității participanților a fost de a promova un cadru național comprehensiv în domeniul controlului, care să transpună prevederile Convenției-cadru a Organizației Mondiale a Sănătății privind controlul tutunului, ale Strategiei naționale de prevenire și control al bolilor netransmisibile pe anii 2012-2020, aprobată prin Hotărârea Parlamentului nr. 82 din 12.04.2012, altor documente și politici naționale și internaționale.

8. Respectarea principiului responsabilizării nu este asigurată. Principiul responsabilității, potrivit căruia autoritățile statului răspund pentru îndeplinirea atribuțiilor ce le revin, respectiv pentru modul de implementare și eficiența strategiilor de acțiune aplicate, nu oferă părților interesate posibilitatea de a solicita de la Ministerul Sănătății oferirea de argumente și de explicații pentru justificarea deciziilor și acțiunilor, precum și posibilitatea persoanelor de a aplica o sancțiune autorităților publice pentru performanțe slabe.

9. Nivelul de corespundere a proiectului/actului normativ normelor constituționale. Proiectul/actul normativ dezvoltă Constituția. Prevederile din proiect dezvoltă normele constituționale cuprinse în 36 din Constituția Republicii Moldova, ce se referă la garantarea dreptului la ocrotirea sănătății, asigurarea gratuității minimului de asistență medicală oferit de stat.

10. Nivelul de corespundere a proiectului/actului normativ legislației corelative. Proiectul/actul normativ este conform parțial legislației corelative. Proiectul de lege conține reglementări specifice referitoare la excluderea speculațiilor directe și indirecte cu atractivitatea fumatului; fortificarea instrumentelor de avertizare privitor la dauna fumatului; fortificarea instrumentelor legale de excludere a accesului minorilor la produsele din tutun; contracararea comerțului ilegal cu produse de tutun; desesizarea clară a actului de guvernare de promovarea interesului comercianților; fortificarea instrumentelor de monitorizare, control și sancționare din partea statului.

În linii generale, prevederile proiectului sunt compatibile legislației naționale corelative. Totuși, anumite prevederi ale proiectului de lege sunt concurente cu unele prevederi ale legislației. Obiecții în acest sens se conțin în Analiza detaliată a potențialelor elemente de vulnerabilitate ale proiectului legii (pct. 16).

11. Nivelul de corespundere a proiectului/actului normativ standartelor internaționale. Proiectul/actul normativ este conform standardelor internaționale. Proiectul de lege supus expertizării vine să aducă legislația națională în domeniul controlului tutunului în conformitate cu:

- Convenția-cadru a Organizației Mondiale a Sănătății privind controlul tutunului;
- Directiva 2001/37/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 5 iunie 2001 privind apropierea actelor cu putere de lege și a actelor administrative ale statelor membre în materie de fabricare, prezentare și vânzare a produselor din tutun, astfel cum a fost modificată prin Regulamentul (CE) nr. 596/2009 al Parlamentului European și al Consiliului din 18 iunie 2009;
- Directiva 2003/33/CE privind publicitatea în favoarea tutunului;
- Recomandarea Consiliului 2003/33/EC privind prevenirea fumatului și inițiativele de îmbunătățire a controlului tutunului;
- Recomandarea Consiliului 2009/C 296/02 privind mediul fără fumat.

De asemenea, la elaborarea acestui proiect de lege a fost consultată legislația în domeniul controlului tutunului din Australia, Canada, Federația Rusă, România, Turcia, Ucraina și alte țări.

12. Nivelul de corespundere a proiectului/actului normativ jurisprudenței Curții Constituționale. Nu există jurisprudență a Curții Constituționale în domeniul de reglementare a proiectului de act normativ expertizat. În procesul examinării proiectului Legii supus expertizării nu au fost identificate careva cauze, care ar fi făcut obiectul sesizării la Înalta Curte, în partea ce ține de controlul tutunului.

13. Nivelul de corespundere a proiectului/actului normativ jurisprudenței CtEDO. Nu există jurisprudență a CtEDO în domeniul de reglementare a proiectului de act normativ expertizat. În procesul examinării proiectului Legii supus expertizării nu au fost identificate careva cauze, care ar fi făcut obiectul sesizării la CtEDO, în partea ce ține de controlul tutunului.

14. Impactul proiectului/actului normativ prin prisma drepturilor omului. Proiectul/actul normativ respectă drepturile/libertățile. Proiectul de lege asigură unul din dintre cele mai importante drepturi ale omului și anume dreptul la ocrotirea sănătății. Acest drept este asigurat prin păstrarea fondului genetic al țării, prin crearea de condiții de viață și munca, prin garantarea unei asistențe medicale calificate, acordate în conformitate cu exigențele medicinei moderne, precum și prin apărarea juridică a dreptului la ocrotirea sănătății și la repararea prejudiciului cauzat sănătății.

Principalele aspecte cărora trebuie să le facă față sistemul de control al tutunului din Republica Moldova sunt cele legate de:

- excluderea speculațiilor directe și indirecte cu atractivitatea fumatului;
- fortificarea instrumentelor de avertizare privitor la dauna fumatului;
- fortificarea instrumentelor legale de excludere a accesului minorilor la produsele din tutun;
- contracararea comerțului ilegal cu produse din tutun;
- desesizarea clară a actului de guvernare de promovarea interesului comercianților;
- fortificarea instrumentelor de monitorizare, control și sancționare din partea statului.

15. Impactul gender al proiectului. Proiectul/actul normativ este gender neutru. Proiectul nu influențează diferențierea gender, nu contribuie la inegalitatea gender și generează același impact atât asupra femeilor, cât și bărbaților.

16. Analiza detaliată a textului proiectului.

Nr.	Articol	Text	Obiecții	Factorii de vulnerabilitate		
1		Art. I. – Legea nr.1227-XIII din 27 iunie 1997 cu privire la publicitate (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1997, nr. 67-68, art.555), cu modificările și completările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:	1. La articolul 19, alineatele (2) și (3) vor avea următorul cuprins: „(2) Se interzice orice formă directă sau indirectă de publicitate în favoarea produselor din tutun , inclusiv publicitatea la radio și televiziune, în presa scrisă, în serviciile cinematografice	În proiectul supus expertizării sunt inserate norme care stabilesc derogări neîntemeiate. Acestea instituie excepții de la regula stabilită, în lipsa unor motive argumentate a necesității introducerii excepțiilor. Mai mult, prevederile legislative care stabilesc	Vulnerabilitate Norme care stabilesc derogări neîntemeiate	Revizuirea amendamentelor propuse.

		<p>, video, informaționale, cu utilizarea rețelelor de comunicații electronice, publicitatea exterioară și cea interioară, publicitatea în exteriorul și interiorul locurilor de comerț a produselor din tutun, publicitatea pe mijloacele de transport și prin intermediul trimiterilor poștale și publicitatea pe accesoriile de fumat și oricare alt tip de publicitate.</p> <p>(3) Se exceptează de la prevederile alin.(2) publicațiile destinate exclusiv profesioniștilor din domeniul comerțului cu tutun”.</p>	<p>derogări neîntemeiate sunt adoma unor „porțițe legislative”, pe care „pot ieși” funcționarii publici pentru a nu da curs cererilor și pretențiilor legitime. Pericolul acestui element constă, de obicei, în discreția nejustificată a funcționarului sau a autorității publice de a decide asupra aplicării derogării, ceea ce determină subiecții privați să stimuleze pe cale coruptibilă respectivul funcționar pentru a evita aplicarea excepției, de care poate depinde termenul, modalitatea sau chiar posibilitatea de a-și realiza dreptul sau interesul legitim.</p>		
2		<p>2. Articolul 22 se completează cu un nou alineat, (7), cu următorul cuprins:</p> <p>„(7) Se interzice stimularea vânzărilor și promovarea produselor din tutun prin sponsorizare, inclusiv prin acțiuni de</p>	<p>În opinia noastră, nu este clar ce a avut în vedere autorul prin "<i>susținere în alt mod</i>". Mai mult, sintagmele "<i>induce în eroare</i>" și "<i>crează o închipuire eronată</i>" sunt formulate de o manieră ambiguă care ar putea admite</p>	Vulnerabilitate	Reformularea sintagmelor utilizate.

sponsorizare sau **de susținere în alt mod** a unor acțiuni sau inițiative publice sau comerciale, în urma cărora marca comercială a produsului din tutun sau numele producătorului pot deveni vizibile sau informația despre relația cu evenimentul accesibilă publicului. Se interzice orice activitate care **induce în eroare** sau **crează o închipuire eronată** despre caracteristicile produselor din tutun și despre impactul acestora asupra sănătății.”

interpretări abuzive.

Formularea conținută în reglementare are un sens neclar și echivoc și, astfel, ar putea permite interpretări abuzive. Aceste formulări lingvistice pot fi calificate ca factori vulnerabili în măsura în care acordă posibilități de aplicare a normei în interpretarea preferată, în dependență de interesul responsabililor de implementare și control al aplicării.

Totodată, nu este clar cum ar putea fi probate în instanță ”inducerea în eroare” sau ”crearea unei închipuiri eronate”. Mai mult, modificările operate în Codul contravențional nu cuprind sancțiuni pentru ”practicarea activității care **induce în eroare** sau **crează o închipuire eronată** despre caracteristicile produselor din tutun și despre impactul acestora asupra sănătății.”

3		<p>3. La articolul 28 alineatul (1), litera b) va avea următorul cuprins:</p> <p>„b) expediază agenților de publicitate prescripții de încetare a încălcărilor legislației cu privire la publicitate;”.</p>	<p>Prin amendamentul efectuat la art. 28, sintagma "dispoziții" se substituie cu sintagma "prescripții", ceea ce, în viziunea noastră, nu aduce plus valoare normei supuse modificării.</p> <p>Totodată, potrivit alin. (2) art. 34 din Legea privind actele legislative nr. 780-XIV din 27.12.2001, modificarea intervine pentru aschimbaunele soluții din actul legislativ prin altele.</p>	<p>Vulnerabilitate Nerespectarea exigențelor de tehnică legislativă</p>	<p>Mentținerea normei în vigoare.</p>
4	Art. II, Art. III, Art. IV	<p>Art. II. - La articolul 12 din Legea nr.1585-XIII din 27 februarie 1998 cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1998, nr.38-39, art.280), cu modificările și completările ulterioare, alineatul (2) se completează cu</p>	<p>Prin completarea articolului 12 din Legea nr.1585-XIII din 27 februarie 1998 cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală, Companiei Naționale de Asigurări în Medicină i se acordă competența de a înainta acțiuni în justiție împotriva angajatorilor și</p>	<p>Vulnerabilitate Norme concurente ce stabilesc aceleași competențe pentru instituții diferite.</p>	<p>Revizuirea propunerilor legislative înaintate.</p>

		<p>o nouă literă, g), cu următorul cuprins:</p> <p>„g) să înainteze acțiuni în justiție împotriva angajatorilor și persoanelor juridice responsabile pentru gestiunea spațiilor publice închise sau semiînchise la locurile de muncă, ce au admis fumatul, în vederea compensării cheltuielilor legate de tratamentul persoanelor bolnave, îmbolnăvirea cărora a fost cauzată de expunerea la fumul de tutun.”</p> <p>Art. III. – Legea nr.278-XVI din 14 decembrie 2007 cu privire la tutun și la articolele din tutun (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2008, nr. 47-48, art.139), cu modificările și completările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:</p> <p>...</p> <p>18. Articolul 20 va avea următorul cuprins:</p> <p>„Articolul 20. Răspunderea pentru</p>	<p>persoanelor juridice responsabile pentru gestiunea spațiilor publice închise sau semiînchise la locurile de muncă, ce au admis fumatul.</p> <p>Totodată, prin modificarea art. 20 din Legea nr.278-XVI din 14 decembrie 2007 cu privire la tutun și la articolele din tutun, constatarea nerespectării legislației privind protecția contraexpunerii la fumul de tutun în spațiile publice închise, semiînchise, locurile de muncă și transportul public de către agenții economici este atribuită instituțiilor Serviciului de supraveghere de stat a sănătății publice.</p> <p>Prin aceste amendamente, autorul instituie atribuții paralele unei autorități publice care sunt stabilite pe lângă alte atribuții similare sau identice cu atribuțiile altei autorități publice. Astfel, atribuțiile paralele creează riscul de apariție a conflictului de</p>		
--	--	--	---	--	--

	<p>încălcarea prezentei legi</p> <p>...</p> <p>(4) Nerespectarea legislației privind protecția contra expunerii la fumul de tutun în spațiile publice închise, semiînchise, locurile de muncă și transportul public de către agenții economici, activitatea cărora este autorizată sau licențiată, constată repetat de către instituțiile Serviciului de supraveghere de stat a sănătății publice, conduce la retragerea autorizației. Autoritatea competentă retrage autorizația sau licența în baza demersului motivat al medicului șef sanitar de stat din unitatea administrativ-teritorială respectivă.</p> <p>Art.IV. – Codul contravențional al Republicii Moldova nr.218-XVI din 24 octombrie 2008 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2009,</p>	<p>competență între autoritățile investite cu atribuții paralele sau a declinării competențelor de către ambele autorități responsabile.</p>	
--	--	--	--

nr. 3-6, art. 15),
cu modificările
și completările
ulterioare, se
modifică și se
completează
după cum
urmează:

1. Se
completează cu
un nou articol,
91/1, cu
următorul
cuprins:

„Articolul 91/1.
Încălcarea
legislației
privind controlul
asupra plasării
pe piață și
consumul
produselor din
tutun

...

(17) Fumatul în
spațiile publice
închise și
semiînchise, la
locurile de
muncă, spațiile
publice
deschise
administrative de
instituțiile
medico-sanitare
, de învățământ,
autoritățile
administrației
publice centrale
și locale,
inclusiv pe
teritoriile
aferele
acestora, în
raza de 10 metri
de la intrarea în
spațiile publice
închise și
locurile de
muncă, de la
ferestrele care
se deschid și de
la
locurile/instalații
e de captare a
aerului pentru
spațiile publice
închise și pentru

		<p>locurile de muncă,</p> <p>se sancționează cu amendă de la 50 la 70 de unități convenționale aplicată persoanei fizice.</p> <p>...</p> <p>6. Articolul 406:</p> <p>în titlu și în alineatul (1), sintagma „sanitar-epidemiologice de stat” se substituie cu sintagma „supravegherea de stat a sănătății publice”;</p> <p>la alineatul (1), sintagma „la art.80-83, 115, 268-271, 276” se substituie cu sintagma „la art.80-83, 91/1 alin. (1) – (15) și alin. (17), 115, 268-271, 276 și art.364/1”.</p>			
5	Art. III, Art. IV	<p>Art. III. – Legea nr.278-XVI din 14 decembrie 2007 cu privire la tutun și la articolele din tutun (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2008, nr. 47-48, art.139), cu modificările și completările ulterioare, se modifică și se completează</p>	<p>Propunerile legislative conțin norme de trimitere care fac referire la prevederile cadrului legal în general, fără trimitere la vreun act concret iar, la evaluare, acesta ar putea fi dificil de stabilit sau nu ar putea fi stabilit în genere.</p>	<p>Vulnerabilitate</p> <p>Nerespectarea exigențelor de tehnică legislativă</p>	<p>Recomandăm completarea alin. (3) art. 10 din Legea nr.278-XVI din 14 decembrie 2007 cu privire la tutun și la articolele din tutun cu o normă de trimitere exactă la art. 91/1 din Codul contravențional, iar la alin. (9) art. 91/1 din Codul contravențional</p>

	<p>după cum urmează:</p> <p>...</p> <p>10. Capitolul IV va avea următorul cuprins:</p> <p>„ Capitolul IV. INGREDIENTELE ȘI EMISIILE</p> <p>Articolul 10. Reglementarea ingredientelor</p> <p>„(1) Se interzice plasarea pe piață a produselor din tutun, dacă aceste produse ori fumul acestora conțin:</p> <p>a) aditivi cu potențial de dependență sau care contribuie la creșterea dependenței de produsele din tutun, sînt toxici sau cancerigeni ori sînt potențial cancerigeni;</p> <p>b) vitamine și alți aditivi care conferă caracteristici de fructe, dulce, vanilie sau de produse de cofetărie, care creează impresia că produsul din tutun are efecte benefice asupra sănătății sau că prezintă pericol redus pentru sănătate;</p> <p>c) cafeină,</p>		<p>enumerarea exhaustivă a substanțelor nocive care se conțin în produsele de tutun și care se interzic a fi plasate pe piață.</p>
--	---	--	--

taurină, alți
aditivi și
componente
stimulatoare,
care se
asociază cu
energie și
vitalitate;

d) aditivi care
au proprietăți
colorante pentru
emisii;

e) mentol,
vanilie și alți
aditivi cunoscuți
care provoacă
efecte adverse.

(2) Guvernul la
propunerea
Ministerului
Sănătății
stabilește
normele de
aplicare a
prezentului
articol.

**(3) Plasarea pe
piață a
produselor din
tutun, care
contravin
prevederilor
prezentului
articol se
sanctionează
conform
legislației.**

**Art. IV. – Codul
contravențional
al Republicii
Moldova
nr. 218-XVI din
24 octombrie
2008 (Monitorul
Oficial al
Republicii
Moldova, 2009,
nr. 3-6, art. 15),
cu modificările
și completările
ulterioare, se
modifică și se
completează
după cum
urmează:**

...

		<p>(9) Plasarea pe piață a produselor din tutun care conțin ingrediente interzise de legislația în vigoare în domeniul controlului tutunului,</p> <p>se sancționează cu amendă de la 450 la 500 de unități convenționale aplicată persoanei juridice.</p>			
6	<p>Art. III. – Legea nr.278-XVI din 14 decembrie 2007 cu privire la tutun și la articolele din tutun (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2008, nr. 47-48, art.139), cu modificările și completările ulterioare, se modifică și se completează după</p>	<p>4. Se completează cu un nou articol, 21, cu următorul cuprins:</p> <p>„Articolul 21. Sfera de aplicare a prezentei legi</p> <p>...</p> <p>(2) Se interzice subvenționarea directă și indirectă, acordarea de alocații din fondurile publice sau stimularea de către stat în alt mod a activităților legate de cultivarea și prelucrarea tutunului, fabricarea și comercializarea produselor din tutun.”</p>	<p>Constată lipsa sancțiunilor clare și proporționale pentru încălcarea prevederilor din proiect. În lipsa unor sancțiuni clare sau în prezența unor sancțiuni ne semnificative pentru încălcarea prevederilor proiectului de către subiecții de drept, apare riscul că aceștia vor conștientiza impunitatea lor pentru abuzurile săvârșite în procesul de aplicare a legii. Amendamentul conține o formulare ambiguă prin utilizarea sintagmei ”în alt mod”. Formularea conținută în reglementare are un sens neclar și</p>	<p>Vulnerabilitate</p> <p>Lipsa sancțiunilor clare și proporționale pentru încălcarea prevederilor din proiect; Formulare ambiguă care permite interpretări abuzive</p>	<p>Stabilirea unor sancțiuni pentru încălcările prevăzute la pct. 4 din proiect; Reformularea formulării ambigui.</p>

			echivoc și, astfel, ar putea permite interpretări abuzive. Aceste formulări lingvistice pot fi calificate ca factori vulnerabili în măsura în care acordă posibilități de aplicare a normei în interpretarea preferată, în dependență de interesul responsabililor de implementare și control al aplicării.		
7		<p>10. Capitolul IV va avea următorul cuprins:</p> <p>„Capitolul IV. INGREDIENTELE ȘI EMISIILE</p> <p>...</p> <p>Articolul 11. Cantitățile unor substanțe toxice și cu potențial de dependență în produsele din tutun</p> <p>...</p> <p>(4) Verificarea conținutului de gudron, nicotină și monoxid de carbon prevăzute la alin. (1) al prezentului articol și corespunderea acestora actelor normative în vigoare este</p>	<p>Propunerea legislativă prenotată este formulată de o manieră ambiguă și conține norme de trimitere care fac referire la prevederile altor acte în întregime, fără trimitere la vreun act concret iar, la evaluare, acesta e dificil de stabilit sau nu poate fi stabilit în genere. Dacă norma la care se face trimitere este cuprinsă în alt act normativ, este obligatorie indicarea titlului acestuia, a numărului și a celorlalte elemente de identificare. Trimiterea la normele unui alt act normativ se</p>	<p>Vulnerabilitate Formulare ambiguă care admite interpretări abuzive; Norme de trimitere și de blanchetă</p>	<p>Reformularea amendamentului i propus.</p>

		realizată de către laboratoarele naționale de încercări, acreditate conform legislației, inclusiv alte laboratoarele din afara țării, acceptate conform legislației Republicii Moldova.	poate face la întregul său conținut ori numai la o subdiviziune, precizată ca atare. Când actul ce face obiect de trimitere a fost modificat, completat ori republicat, se facemențiuneși despreaceasta. De asemenea, sunt utilizate și normele de blanchetă care transmit altor subiecți, dreptul și competența de a stabili, în mod autonom, anumite reguli de comportament, interdicții. Mai mult, nu este clar în ce condiții și după ce criterii vor fi acceptate laboratoarele din afara țării.		
8		10. Capitolul IV va avea următorul cuprins: „Capitolul IV. INGREDIENTELE ȘI EMISIILE ... Articolul 12. Raportarea informației privind tutunul, produsele din tutun, ingredientele și emisiile	Potrivit art. 23 din Legea cu privire la conflictul de interese nr. 16-XVI din 15.02.200, persoanele care dețin funcții de demnitate publică prevăzute în anexa la Legea nr.199 din 16 iulie 2010 cu privire la statutul persoanelor cu funcții de demnitate publică, membrii	Vulnerabilitate Prevederi necorespunzătoare normelor din legislația corelativă; Normele acunare și confuze	Revizuirea normei propuse.

<p>(3) Agenții economice care produc și/sau importă tutun și/sau produse din tutun sînt obligați să prezinte Centrului Național de Sănătate Publică, pînă la data de 30 mai, următoarea informație ce se referă la activitatea în anul precedent:</p> <p>...</p> <p>e) orice plăți, cadouri sau contribuții de orice gen făcute savanților, cercetătorilor, jurnaliștilor, funcționarilor publici care dețin concomitent funcția de membru în consiliile de administrare la întreprinderile din industria tutunului sau altor funcționari publici sau persoane care au funcția de demnitate publică.</p>	<p>Consiliului de observatori al Instituției Publice Naționale a Audiovizualului Compania "Teleradio-Moldova"; deputații în Adunarea Populară a unităților teritoriale autonome Găgăuzia; directorul general adjunct al Companiei Naționale de Asigurări în Medicină; conducătorii și adjuncții acestora din cadrul autorității administrative (instituției publice) subordonate organului central de specialitate, din cadrul întreprinderii de stat sau municipale, societății comerciale cu capital de stat majoritar, instituției financiare cu capital de stat total sau majoritar; persoanele cu funcții de conducere și de control în instituțiile din cadrul sistemului de învățămînt de stat și sistemului de sănătate publică; personalul din cabinetul persoanelor cu funcții de demnitate publică;</p>
---	--

			<p>funcționarii publici, inclusiv cei cu statut special, le este interzis să solicite sau să accepte cadouri, servicii, favoruri, invitații sau orice alt avantaj, destinate personal acestora sau familiei lor.</p> <p>Prevederi similare care interzic solicitarea sau acceptarea de cadouri, servicii, favoruri, invitații sau orice alt avantaj, destinate personal sau familiei persoanelor menționate mai sus se regăsesc și în alte acte legislative cum ar fi: Codul de conduită a funcționarului public nr. 25-XVI din 22.02.2008, Legea cu privire la prevenirea și combaterea corupției nr. 90-XVI din 25.04.2008, Legea privind testarea integrității profesionale nr. 325 din 23.12.2013.</p>		
9		<p>10. Capitolul IV va avea următorul cuprins:</p> <p>„Capitolul IV.</p>	<p>Potrivit exigențelor de tehnică legislativă, proiectele de legi, propunerile legislative și celelalte</p>	<p>Vulnerabilitate Nerespectarea exigențelor de tehnică legislativă</p>	<p>Reformularea propunerilor legislative prin prisma obiecțiilor expuse.</p>

		<p>INGREDIENTE LE ȘI EMISIILE</p> <p>...</p> <p>Articolul 13/6. Descrierea și prezentarea produselor din tutun</p> <p>(1) Etichetarea, ambalarea și prezentarea pachetelor unitare, ambalajelor exterioare și a produselor din tutun ca atare nu trebuie să includă elemente sau caracteristici care:</p> <p>a) promovează produsul din tutun prin mijloace false, înșelătoaresau care pot crea impresii eronate despre caracteristicile acestuia, efectele asupra sănătății, pericole sau emisii;</p> <p>b) sugerează că un produs din tutun este mai puțin dăunător decât altele, inclusiv calificarea comparată a produsului de tip <i>light, medium, ultra, extra, super, slim sau altele similare</i>, ori că un produs din tutun are efecte vitalizante, energizante, de întinerire, naturale, sau organice sau</p>	<p>proiecte de acte normative se redactează în forma prescriptiva proprie normelor juridice. Prin modul de exprimare, actul normativ trebuie să asigure dispozițiilor sale un caracter obligatoriu. Astfel, dispozițiile cuprinse în actul normativ pot fi, după caz, imperative, supletive, permissive, alternative, de recomandare etc., rezultând expres din redactarea normelor. Mai mult, textul legislativ trebuie sa fie formulat clar, fluent și inteligibil, fără dificultăți sintactice și pasaje obscure sau echivoce. Nu se folosesc termeni cu încărcătură afectivă. Forma și estetica exprimării nu trebuie să prejudicieze stilul juridic, precizia și claritatea dispozițiilor.</p>		
--	--	--	---	--	--

alte efecte pozitive pentru sănătate sau sociale;

c) **crează similitudini** cu denumirile anatomice ale corpului uman, precum și a cuvintelor care **pot sugera** o stare de bine, precum „roșu”, „auriu” sau a altor cuvinte similare;

d) **se referă la** aromă, gust, prezența sau absența aromatizatorilor **sau altor aditivi**;

e) **se aseamănă** cu produsele alimentare sau jucăriile.

(2) *Elementele și caracteristicile interzise, menționate la alin. (1) al prezentului articol* includ, dar nu se limitează la texte, simboluri, denumiri, mărci comerciale, expresii metaforice sau de alt gen, culori care induc în eroare, inserțiuni sau alte materiale adiționale, precum etichetele adezive, autocolante, materiale inserate fixate, strat-uri care se raclează și

		<p>învelitori sau care se referă la forma produsului din tutun ca atare. Țigaretetele cu diametrul mai mic de 7,5 mm se consideră că induc în eroare.</p> <p>...</p>			
10		<p>10. Capitolul IV va avea următorul cuprins:</p> <p>„Capitolul IV. INGREDIENTELE ȘI EMISIILE</p> <p>...</p> <p>Articolul 138. Trasabilitatea și semnul distinctiv de securitate</p> <p>...</p> <p>(8) Partea terță care asigură depozitarea datelor și desfășoară activitatea în mod transparent și asigură accesibilitate la datele depozitate și dispozitivele de depozitare <i>Ministerului Afacerilor Interne, Ministerului Sănătății și Guvernului.</i></p> <p>...</p>	<p>Potrivit art. 4 din Legea cu privire la Guvern nr. 64-XII din 31 mai 1990, Guvernul se formează în următoarea componență: Prim-ministrul, prim-viceprim-ministrul, viceprim-miniștrii, miniștrii și alți membri stabiliți prin lege.</p> <p>Art. 21 din actul legislativ prenotat statuează că, ministerele sunt organele centrale de specialitate ale statului. Ele sunt conduse de miniștrii, care poartă răspundere personală pentru îndeplinirea sarcinilor puse în seama lor. Ministerele transpun în viață, în baza legilor republicii, decretelor Președintelui Republicii Moldova, politica Guvernului,</p>	Vulnerabilitate Normălacunară și deficientă.	Excluderea cuvântului "Guvernului" din proiect.

			<p>hotărârile și ordonanțele lui, conduc în limitele competenței domeniile încredințate și sunt responsabile de activitatea lor.</p> <p>În această ordine de idei, nu este clară necesitatea asigurării accesibilității Guvernului (a tuturor conducătorilor autorităților publice, chiar și a celor ce nu au atribuții în domeniul controlului tutunului) la datele depozitate și dispozitivele de depozitare, din moment ce atât ministrul sănătății, cât și cel al afacerilor interne sunt membri ai Guvernului.</p>		
11		<p>Art. III. – Legea nr.278-XVI din 14 decembrie 2007 cu privire la tutun și la articolele din tutun (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2008, nr. 47-48, art.139), cu modificările și completările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:</p>	<p>Potrivit normelor de tehnică legislativă, în procesul de legiferare este interzisă instituirea acelorași reglementări în mai multe articole sau alineate din același act normativ ori în două sau mai multe acte normative. Pentru sublinierea unor</p>	<p>Vulnerabilitate Norme confuze; Nerespectarea exigențelor de tehnică legislativă</p>	<p>Revizuirea amendamentelor propuse în contextul obiecțiilor expuse.</p>

		<p>...</p> <p>10. Capitolul IV va avea următorul cuprins:</p> <p>„Capitolul IV. INGREDIENTELE ȘI EMISIILE</p> <p>...</p> <p>Articolul 13/9. Publicitatea și promovarea prin sponsorizare a produselor din tutun</p> <p>(1) Se interzice orice formă de publicitate în favoarea produselor din tutun, inclusiv publicitatea la radio și televiziune, în presa scrisă, în publicitatea cinematografică, video, prin Internet, cu folosirea rețelilor telefonice, telegrafice, ceea ce include, dar nu se reduce la, publicitatea exterioară și cea din interiorul spațiilor publice închise și spațiile semideschise, în special, publicitatea în exteriorul și interiorul locurilor de vânzare angro și cu amănuntul a produselor din tutun și în localurile în care se prestează servicii, publicitatea în</p>	<p>conexiuni legislative se utilizează norma de trimitere. În cazul existenței unor paralelisme acestea vor fi înlaturate fie prin abrogare, fie prin concentrarea materiei în reglementări unice.</p> <p>Reglementările de același nivel și avînd același obiect se cuprind, de regulă, într-un singur act normativ. Un act normativ poate cuprinde reglementări și din alte materii conexe numai în măsura în care sunt indispensabile realizării scopului urmărit prin acest act.</p>		
--	--	---	--	--	--

sau pe mijloacele de transport și prin intermediul trimerilor poștale, precum și publicitatea pe accesoriile pentru fumat.

(2) Se exceptează de la prevederile alin.(1) materialele promoționale destinate exclusiv pentru a fi distribuite producătorilor, importatorilor și vânzătorilor de tutun și produselor din tutun.

Art. I. – Legea nr.1227-XIII din 27 iunie 1997 cu privire la publicitate (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1997, nr. 67-68, art.555), cu modificările și completările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:

1. La articolul 19, alineatele (2) și (3) vor avea următorul cuprins:

„(2) Se interzice orice formă directă sau indirectă de publicitate în favoarea produselor din tutun, inclusiv publicitatea la radio și televiziune, în

		<p>presa scrisă, în serviciile cinematografice , video, informaționale, cu utilizarea rețelelor de comunicații electronice, publicitatea exterioară și cea interioară, publicitatea în exteriorul și interiorul locurilor de comerț a produselor din tutun, publicitatea pe mijloacele de transport și prin intermediul trimiterilor poștale și publicitatea pe accesoriile de fumat și oricare alt tip de publicitate.</p> <p>(3) Se exceptează de la prevederile alin.(2) publicațiile destinate exclusiv profesioniștilor din domeniul comerțului cu tutun”.</p> <p>...</p>			
12		<p>17. Se completează cu articolele 19/1, 19/2 și 19/3 cu următorul cuprins:</p> <p>...</p> <p>Articolul 193. Finanțarea acțiunilor de control al</p>	<p>Propunerea legislativă prenotată este formulată de o manieră ambiguă și conține norme de trimitere care fac referire la prevederile altor acte în întregime, fără trimitere la</p>	<p>Vulnerabilitate Formulare ambiguă care admite interpretări abuzive; Norme de trimitere și de blanchetă</p>	<p>Reformularea amendamentului i propus.</p>

		<p>tutunului</p> <p>...</p> <p>(2) Programele naționale de control al tutunului sînt finanțate în limita mijloacelor financiare prevăzute în acest scop de către instituțiile responsabile, precum și din alte surse conform legislației.</p> <p>18. Articolul 20 va avea următorul cuprins:</p> <p>„Articolul 20. Răspunderea pentru încălcarea prezentei legi</p> <p>(1) Nerespectarea prevederilor prezentei legi atrage răspunderea stabilită de legislația în vigoare.</p> <p>(2) Produsele din tutun fabricate, importate sau comercializate cu încălcarea cerințelor prezentei legi se confiscă în modul prevăzut de legislație. Produsele din tutun confiscate urmează a fi distruse. Procedura de distrugere a produselor din tutun confiscate</p>	<p>vreun act concret iar, la evaluare, acesta e dificil de stabilit sau nu poate fi stabilit în genere. Dacă norma la care se face trimitere este cuprinsă în alt act normativ, este obligatorie indicarea titlului acestuia, a numărului și a celorlalte elemente de identificare. Trimiterea la normele unui alt act normativ se poate face la întregul său conținut ori numai la o subdiviziune, precizată ca atare. Când actul ce face obiect de trimitere a fost modificat, completat ori republicat, se fac mențiuni și despre aceasta. De asemenea, sunt utilizate și normele de blanchetă care transmit altor subiecți, dreptul și competența de a stabili, în mod autonom, anumite reguli de comportament, interdicții. Mai mult, nu este clar în ce condiții și după ce criterii vor fi acceptate laboratoarele din afara țării.</p>		
--	--	---	--	--	--

		se stabilește de Guvern. ...			
13	Art. IV, Art. V	<p>Art. IV. – Codul contravențional al Republicii Moldova nr.218-XVI din 24 octombrie 2008 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2009, nr. 3-6, art. 15), cu modificările și completările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:</p> <p>1. Se completează cu un nou articol, 91/1, cu următorul cuprins:</p> <p>„Articolul 91/1. Încălcarea legislației privind controlul asupra plasării pe piață și consumul produselor din tutun</p> <p>(1) Importul, plasarea pe piață sau comercializarea produselor din tutun neambalate și neetichetate în conformitate cu prevederile legale,</p> <p>sesanționează cu amendă de la 130 la 150 de unități convenționale</p>	<p>Potrivit lit. h) art.11 din Codul vamal organul vamal luptă împotriva contrabandei, a încălcării reglementărilor vamale și legislației fiscale care se referă la trecerea mărfurilor peste frontiera vamală, curmă trecerea ilegală peste frontiera vamală a substanțelor narcotice, armamentului, obiectelor de artă, obiectelor de valoare istorică și arheologică, obiectelor proprietate intelectuală, speciilor de animale și plante (derivate și părți ale lor) pe cale de dispariție, altor mărfuri.</p> <p>Conform articolului 31 din codul enunțat, importul este regimul vamal în care mărfurile introduse pe teritoriul vamal primesc statutul de mărfuri puse în liberă circulație numai după ce sînt plătite drepturile de import și sînt aplicate</p>	<p>Vulnerabilitate Prevederi necorespunzătoare normelor din legislația corelativă; Formulare ambiguă ce duce la interpretări diferite; Norme confuze; Nerespectarea exigențelor de tehnică legislativă și limbaj normativ.</p>	<p>Revizuirea amendamentelor propuse prin prisma obiecțiilor formulate.</p>

		<p>aplicată persoanelor fizice, cu amendă de la 450 la 500 de unități convenționale aplicată persoanei juridice, cu privarea de dreptul de a desfășura o anumită activitate de la 6 luni la un an.</p> <p>(2) Importul, plasarea pe piață sau comercializarea produselor alimentare care conțin nicotină, produselor alimentare, jucăriilor și/sau a altor produse care fac asociere cu produsele din tutun,</p> <p>sesanționează cu amendă de la 120 la 150 de unități convenționale aplicată persoanelor fizice, cu amendă de la 450 la 500 de unități convenționale aplicată persoanei juridice, cu privarea de dreptul de a desfășura o anumită activitate de la 6 luni la un an.</p> <p>(3) Importul, plasarea pe piață sau comercializarea produselor din tutun care nu se fumează, a produselor care conțin nicotină</p>	<p>măsurile de politică economică.</p> <p>Totodată, potrivit articolului 228 din actul legislativ menționat, contravenție vamală înseamnă încălcarea reglementărilor vamale săvârșită prin acțiuni sau inacțiuni care atrag răspunderi stabilite în Codul cu privire la contravențiile administrative și în Codul vamal.</p> <p>În caz de contravenție vamală, colaboratorul vamal întocmește proces-verbal, conform prevederilor Codului cu privire la contravențiile administrative (art. 234 Cod vamal).</p> <p>În contextul celor expuse, întocmirea proceselor-verbale și aplicarea sancțiunilor administrative pentru încălcarea legislației privind importul produselor din tutun neambalate și neetichetate, a produselor alimentare care conțin nicotină, produselor alimentare, jucăriilor și/sau</p>		
--	--	---	---	--	--

		<p>adăugată, în cantități mai mari decît cele prevăzute în legislația privind controlul tutunului, a produselor din ierburi pentru fumat,</p> <p>se sancționează cu amendă de la 130 la 150 de unități convenționale aplicată persoanelor fizice, cu amendă de la 450 la 500 de unități convenționale aplicată persoanei juridice, cu privarea de dreptul de a desfășura o anumită activitate de la 6 luni la un an.</p> <p>(4) Importul, plasarea pe piață sau comercializarea produselor din tutun care conțin cantități de substanțe toxice peste limitele stabilite de legislația în vigoare,</p> <p>se sancționează cu amendă de la 120 la 150 de unități convenționale, aplicată persoanelor fizice, de la 450 la 500 de unități convenționale aplicată persoanei juridice cu privarea de dreptul de a desfășura o anumită</p>	<p>a altor produse care fac asociere cu produsele din tutun, a produselor din tutun care nu se fumează, a produselor care conțin nicotină adăugată, a produselor din tutun care conțin cantități de substanțe toxice peste limitele stabilite de legislația în vigoare, în opinia, noastră, ține de competența organului vamal.</p> <p>Concomitent, propunerea de ordin legislativ, înaintată la alin. (5), în viziunea noastră, urmează a fi redactată potrivit rigorilor lit. a) art. 19 din Legea privind actele legislative nr. 780-XIV din 27.12.2001, potrivit căreia fraza se construiește conform normelor gramaticale, astfel încît să exprime corect, concis și fără echivoc ideea, să fie înțeleasă ușor de orice subiect interesat.</p>		
--	--	---	---	--	--

activitate de la 6 luni la un an.

(5)
Comercializare a produselor din tutun, în alt mod decît prin vînzare-cumpă rare, așa ca vînzătorul și cumpărătorul să se afle fizic unul în prezența altuia,

se sancționează cu amendă de la 120 la 150 de unități convenționale, aplicată persoanel fizice, cu amendă de la 400 la 450 de unități convenționale, aplicată persoanei juridice.

...

Art.V. – Legea nr.10-XVI din 3 februarie 2009 privind supravegherea de stat a sănătății publice (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2009, nr.67, art.183), cu modificările și completările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:

...

2. La articolul 18, alineatul (2) se completează cu punctele 9), 10), 11), 12) și 13) cu următorul cuprins:

		<p>„9) să verifice respectarea legislației privind importul, producerea, ambalarea, etichetarea, inclusiv aplicarea avertismentelor privind dauna fumatului pe produsele din tutun și comercializarea produselor din tutun și să aplice sancțiuni în conformitate cu legislația în vigoare;</p>			
14	Art. IV	<p>Art.IV. – Codul contravențional al Republicii Moldova nr.218-XVI din 24 octombrie 2008 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2009, nr. 3-6, art. 15), cu modificările și completările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:</p> <p>...</p> <p>6. Articolul 406:</p> <p>...</p> <p>la alineatul (1), sintagma „la art.80-83, 115, 268-271, 276” se substituie cu sintagma „la art.80-83, 91/1 alin. (1) – (15) și alin. (17), 115,</p>	Autorul a omis la art. 115 alineatele (1), (2) și (4).	Vulnerabilitate Lacună în drept	Completarea după cifra "115" cu "alin. (1), (2), (4)".

Reținem ca recomandare generală necesitatea redactării textului proiectului de lege cu respectarea principiilor generale de tehnică juridico-legislativă.

Pentru asigurarea unei succesiuni logice a soluțiilor legislative preconizate și realizarea unei armonii interioare a actului normativ, redactarea textului proiectului de lege trebuie precedată de întocmirea unui plan de grupare a ideilor în funcție de conexiunile și de raportul firesc dintre ele, în cadrul concepției generale a reglementării.

Actele normative trebuie redactate într-un limbaj și stil juridic specific normativ, concis, sobru, clar și precis, care să excludă orice echivoc, cu respectarea strictă a regulilor gramaticale și de ortografie. Redactarea este subordonată dezideratului înțelegerii cu ușurință a textului de către destinatarii acestuia.

Proiectele de legi se redactează în forma prescriptivă proprie normelor juridice. Prin modul de exprimare actul normativ trebuie să asigure dispozițiilor sale un caracter obligatoriu. În redactarea actului normativ, de regulă, verbele se utilizează la timpul prezent, forma afirmativă, pentru a se accentua caracterul imperativ al dispoziției respective. Textul legislativ trebuie să fie formulat clar, fluent și inteligibil, fără dificultăți sintactice și pasaje obscure sau echivoce.

În viziunea noastră, o serie de articole din proiectul de lege conțin norme cu caracter preponderent tehnic care nu fac obiectul Legii nr.278-XVI din 14 decembrie 2007 cu privire la tutun și la articolele din tutun, acestea urmînd a fi inserate fie în acte de executare a legii, fie în acte departamentale (de ex. pct. 10 : art. 11 - Cantitățile unor substanțe toxice și cu potențial de dependență în produsele din tutun; art. 13/1 - Cerințe generale; art. 13/2 - Avertismentele textuale privind dauna fumatului; art. 13/3 - Avertismentele combinate privind dauna fumatului; art. 13/4 - Etichetarea produselor din tutun care se fumează, altele decît țigarele și tutunul care se rulează; art. 13/6 - Descrierea și prezentarea produselor din tutun; art. 13/7 - Prezentarea și conținutul pachetului unitar; art. 13/11 - Produsele care conțin nicotină; art. 13/15 - Obligațiunile persoanelor responsabile).

Totodată, proiectul de lege abundă în norme prohibitive, însă pentru încălcarea acestora proiectul în cauză nu prevede sancțiuni (de ex: pct. 4 (alin. 2); pct. 11 (art. 13/1 alin. 4 și 5; art.13/6 alin. 3; art. 13/9; art. 13/13 alin. 7; art. 13/16; art. 13/17). Astfel, temeiurile neexhaustive ale răspunderii sunt formulate ambiguu, lista lor fiind lăsată deschisă, astfel încît să admită diverse interpretări ale cazurilor în care survine răspunderea. Pericolul acestui element constă în discreția prea largă a autorității care urmează să stabilească existența temeiului de atragere la răspundere, discreție de care autoritatea se poate prevala pentru a lăsa subiectul pasibil de a fi tras la răspundere să înțeleagă că ar putea interpreta norma ambiguă și/sau neexhaustivă în detrimentul intereselor sale. În aceste circumstanțe, persoana va căuta mijloace corupte pentru stimularea funcționarului public de a interpreta favorabil norma legală. Totuși, dacă autoritatea nu va „da de înțeles” persoanei că dispune de discreții largi de interpretare a prevederilor legii, temeiul neclar de atragere la răspundere poate servi el însuși un indicator al posibilității rezolvării problemei în cauză pe calea unei „înțelegeri private”.

Utilizarea sintagmelor de genul ”sau altei ilustrații corespunzătoare”, ”alte informații obligatorii”, ”oricare altă formă de transmitere”, ”alte produse asemănătoare”, ”în alt mod”, ”alte date și informații”, ”alte cerințe”, ”altele decît”, ”alte informații disponibile și relevante”, ”altor cuvinte similare”, ”altor aditivi”, ”sau de altă natură”, ”și alte interese”, ”precum și din alte surse conform legislației”, etc. comportă un caracter ambiguu care ar putea admite interpretări abuzive. Aceste norme de blanșetă transmit altor autorități, subiecți, dreptul și competența de stabili, în mod autonom, reglementări cu caracter normativ, reguli de comportament, interdicții. Normele în cauză contribuie la apariția altor elemente și anume: lărgirea atribuțiilor discreționare, stabilirea aleatorie a termenelor pentru prestarea serviciilor, cerințe exagerate pentru realizarea unor drepturi etc.

Concluzii

Elaborarea proiectului Legii pentru modificarea și completarea unor acte legislative are drept scop creșterea nivelului de protecție a sănătății populației de dauna cauzată de consumul produselor din tutun și expunerea la fumul de tutun, consolidarea capacităților naționale de control în domeniul tutunului, precum și reducerea costurilor pentru tratamentul bolilor legate de consumul de tutun și expunerea la fumul de tutun, precum și la creșterea productivității muncii.

Respectarea principiilor transparenței și participării proiectului de act normativ supus expertizei a fost asigurată suficient, Ministerul Sănătății realizând acțiuni ample de consultări publice înainte de elaborarea proiectului de lege, pe parcursul elaborării, precum și în perioada/procesul avizării acestuia, la care au participat reprezentanți ai organizațiilor și instituțiilor publice, societății civile din țară și ai organizațiilor internaționale.

Prevederile proiectului sunt compatibile normelor constituționale și parțial compatibile legislației naționale corelative. De asemenea, acesta vine să aducă legislația națională în domeniul controlului tutunului în conformitate cu Convenția-cadru a Organizației Mondiale a Sănătății privind controlul tutunului, precum și Directivele Uniunii Europene în acest domeniu.

În procesul examinării proiectului Legii supus expertizării nu au fost identificate careva cauze, care ar fi făcut obiectul sesizării la Curtea Constituțională sau la CtEDO, în partea ce ține de controlul tutunului.

Reținem necesitatea redactării textului proiectului de lege cu respectarea principiilor generale de tehnică juridico-legislativă.

Proiectul necesită perfectare, inclusiv în scopul diminuării nivelului de vulnerabilitate, conținând mai mulți factori de vulnerabilitate cum ar fi: prevederi necorespunzătoare normelor din legislația corelativă; lipsa sancțiunilor clare și proporționale pentru încălcarea prevederilor din proiect; nerespectarea exigențelor de tehnică legislativă; norme care stabilesc derogări neîntemeiate; norme concurente ce stabilesc aceleași competențe pentru instituții diferite; norme de trimitere și de blanșetă; normă lacunară și deficientă; norme lacunare și confuze; lacună în drept; formulare ambiguă care admite interpretări abuzive.

Centrul de Analiză și Prevenire a Corupției